

رولان بارت
و
سالک ایرانی

محمد پیرحیاتی (مؤلف)

سرشناسه : پیرحیاتی، محمد، ۱۳۴۲ -
عنوان و نام پدیدآور: رولان بارت و سالک ایرانی / محمد پیرحیاتی (مونس).
مشخصات نشر : تهران: واژه آرا، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری : ۲۹۱ ص: ۵/۲۱×۵/۱۴ س.م.
شابک : 978-600-5774-73-3
وضعیت فهرست نویسی: فیبا
موضوع ۶ : بارت، رولان، ۱۹۱۵ - ۱۹۸۰ م. -- نقد و تفسیر
موضوع ۷ : Barths, Roland, 1915 - 1980 -- Criticism and interpretation
موضوع ۸ : پیرحیاتی، محمد، ۱۳۴۲ - -- نقد و تفسیر
رده بندی کنگره : ۱۳۹۷ ۹۳ پ ۲ ب / ۸۵ P
رده بندی دی.سی : ۹۲/۷
شماره کتابشماره سی لم : ۵۵۹۳۹۴۰

واژه آرا

رولان بارت و سالک ایرانی

محمد پیرحیاتی (مونس)

طرح جلد: حسین فیلی زاده برابان معاش

از محمد پیرحیاتی (مونس) تحت عنوان «رولان بارت و سالک ایرانی»

چاپ اول / ۱۳۹۸

شمارگان: ۱۰۰۰

قیمت: ۴۲۰۰۰ تومان

شابک: ۳-۷۳-۵۷۷۴-۶۰۰-۹۷۸

خیابان سهروردی شمالی - خیابان خرمشهر - خیابان عربعلی - کوچه دوم

تلفن: ۸۸۷۶۹۵۳۲

پلاک ۱۴

فهرست عناوین

- ۹..... بخش گفتار
- ۲۱..... فصل اول: بازخوانی تفکر افقی و عمودی رولان بارت
- ۲۲..... پیش درآمد: رولان بارت و سالک ایرانی
- ۵۳..... بخش اول: تفکر افقی و عمودی رولان بارت
- ۵۸..... بخش دوم: تفکر افقی و عمودی با شر و شیطان
- ۶۴..... بخش سوم: نگاه به عقب با تفکر افقی و عمودی
- ۷۰..... بخش چهارم: غیاب سرا (بینش زبانی و مردانه)
- ۷۶..... بخش پنجم: تماشا یا تئوریت؟ تفکر افقی و عمودی
- ۸۱..... بخش ششم: پیام عینی و ضمنی سرا با تفکر افقی و عمودی
- ۸۳..... بخش هفتم: هفتمین گام از تفکر افقی و عمودی رولان بارت
- ۸۷..... بخش هشتم: تفکر افقی در نشانه
- ۸۹..... بخش نهم: اشتیاق به تفکر عمودی
- ۹۱..... بخش دهم: تفکر افقی بارت با نفی ضمیر غایب
- بخش یازدهم: عکس رولان بارت در تفکر عمودی (اشقة، دیگری و بی‌مکانی) ۹۴.....
- ۹۹..... فصل دوم: تصویر سرا و پسوندهای زبانی بارت
- پیش درآمد: بازخوانی متن و تأویل بطن (بازخوانی در حرکت وضعی و انتقالی متن) ۱۰۰.....
- ۱۱۶..... بخش اول: تصویر سرای تنهایی یا روان شناختی بارت
- بخش دوم: تصویر سرا و پسوندهای زبانی بارت ۱۳۵.....

- فصل سوم: شیدایی و پیدایی با رولان بارت سالک جهانی..... ۱۸۵
- پیش درآمد: شیدایی و پیدایی رولان بارت..... ۱۸۶
- بخش اول: پونکتوم هنر عکاسی در عکس (چاپ شده در مجله‌ی
مکعب)..... ۱۸۹
- بخش دوم: آنجا بودگی در عکس و هنر عکاسی (چاپ شده در مجله‌ی
گل تان)..... ۱۹۵
- بخش سوم: پیام عینی و پیام ضمنی رولان بارت..... ۲۰۳
- بخش چهارم: رولان بارت سالک جهانی..... ۲۱۱
- بخش پنجم: کلام محوری و نوشتار محوری..... ۲۲۴
- بخش ششم: شرف در غرب در «حکمت پشت دل»..... ۲۳۱
- بخش هفتم: اصول شناخت و شناخت شناسی..... ۲۴۶

پیش‌گفتار^۱

«هر متن تو از باطن تو بازتر است

هر سر تو از متن تو سر بازتر است»^۲

کتاب «رولان بارت و سالک ایرانی» رویکردی است تطبیقی میان دو نویسنده و متفکر در دو سوی جهان یعنی رولان بارت از غرب و «محمد پیرحیاتی (مونس)»^۳ از شرق. این دو انسان متفکر شباهت‌هایی جالب و تأمل‌برانگیز را با یکدیگر دارند و البته تفاوت‌های بارز و برجسته‌ای نیز.

ابتدا اندکی از شباهت‌های این دو - سنجگر عرصه‌ی اندیشه و اندیشیدن سخن به میان می‌آوریم و سپس به شباهت‌های آن دو نیز اندکی خواهیم پرداخت. بدیهی است که پرداختن به شباهت‌ها و

۱. پیش‌گفتار حاضر اقتباسی آزاد از نوشته‌های چاپ‌شده و نشده‌ی محمد پیرحیاتی (مونس) به‌ویژه کتاب «تصویر سرای رولان بارت و سالک ایرانی» و کتاب حاضر - رولان بارت و سالک ایرانی - است.

۲. نقاشی نویسی و علم بیداری، محمد پیرحیاتی (مونس)، انتشارات روزنه، ص ۷.

۳. شاید جالب باشد بدانید هرچند که نویسنده‌ی کتاب محمد پیرحیاتی (مونس) خود را سالکی ایرانی و شرقی می‌خواند ولی نیمی از عمر خود را بازندگی کردن در غرب و بستر فرهنگی‌اش سپری نموده است. از این منظر می‌توان دریافت - همان‌طور که در آشارش آشکار است - شناخت ایشان از فرهنگ و هنر و ادب غرب تا چه اندازه توانسته به ایشان در شناخت امثال رولان بارت یاری برساند.

تفاوت‌ها فهرست‌وار خواهد بود و اهل اندیشه و نظر با مراجعه به محتوای کتاب حاضر به آنچه ارائه می‌گردد بهتر و بیشتر آشنا خواهند شد.

اگر اندکی با آثار رولان بارت و اندیشه‌ها و دغدغه‌هایش آشنا باشیم درخواهیم یافت که رویکردهای پژوهشی، مطالعاتی و نوشتاری رولان بارت شامل برخی رشته‌های برجسته است که با اشاره به هر یک از آن‌ها درمی‌یابیم که نویسنده و متفکر ایرانی محمد پیرحیاتی (مونس) نیز سالکان، رازی است به آن رشته‌ها پرداخته و آثاری در حد توان خود گردآوری کرده است که اگر نگوییم بی‌نظیر هستند ولی می‌توان گفت کم‌نظیر. به ویژه آثاری که با رویکردهای تطبیقی انجام داده‌اند. براین پایه نخستین مورد شباهت میان آثار و اندیشه‌های رولان بارت با «سالک ایرانی» را می‌توان در رابطه با «اسطوره‌شناسی» آن دو در نظر گرفت که لازم به یادآوری نیست که هر دو نه تنها آثاری در این زمینه به چاپ رسانده‌اند بلکه در بابی دیگر آثارشان ردپای اسطوره و اسطوره‌شناسی موج می‌زند به ویژه که سالک ایرانی در رویکرد کتاب حاضر به تفکر دوقطبی رولان بارت نشان داده داد که چگونه پی به پارادوکس یا تضاد و تناقضاتی در اندیشه‌های بارت رده‌اند.

نکته‌ای که شاید تفاوت رویکرد «رولان بارت و سالک ایرانی»^۱ را

۱. شایان ذکر است علت و دلیل نام‌گذاری کتاب نیز همانا رویکردی است که محمد پیرحیاتی (مونس) در رابطه با معرفی کردن خویش در مواضع گوناگون دارد. ایشان اغلب خود را سالک خطاب می‌کند و به همین علت و دلیل نگارنده‌ی این مقدمه - زهره پیرحیاتی - نیز پس‌ازاین در متن از سالک ایرانی استفاده می‌کند.

۲. شاید برخی از مخاطبان ایرانی و فارسی‌زبان از نگارنده - زهره پیرحیاتی - این مقدمه خنده بگیرند که چرا ابتدا نام رولان بارت را پیش از نام سالک ایرانی که نام مقدس کشورمان ایران را نیز در پسوند خود دارد آورده‌اند؟! آری حق با شماست ولی همان‌طور که می‌بینید نویسنده‌ی کتاب نیز خود نام «رولان بارت و سالک ایرانی» را برگزیده و به همین شکل ارائه نموده‌اند زیرا ایشان عشق و علاقه‌ی ویژه‌ای به رولان بارت و اندیشه‌شان دارند تا جایی که سال‌هاست به

در رابطه با اسطوره و اسطوره‌شناسی بتوان یادآور شد این‌که اگر نگوییم رولان بارت اسطوره ستیز است، اما می‌توان گفت چندان دل‌خوشی به تفکر اسطوره‌ای ندارد، درحالی‌که سالک ایرانی نه‌تنها اسطوره ستیز نیست بلکه تفکرات اسطوره‌ای را بخشی جدایی‌ناپذیر از سیر تکامل اندیشگی انسان تا مرز هنوز در کنار تفکر لوگوسی یعنی غریزگی می‌داند. دومین وجه تشابه کاری رولان بارت و سالک ایرانی گرایش و پرداختن به «عکاسی نویسی» یا درباره‌ی هنر عکاسی نوشتن است که هر دو آثاری را در این زمینه به چاپ رسانده‌اند.

نکته‌ی حائز اهمیت اینکه سالک ایرانی در رویکرد تطبیقی به «تفکرات دوقطبی» رولان بارت^۱ که مبین پارادوکس یا تضادهای اندیشگی او نیز می‌باشد به مفاهیمی دوقطبی در آثار رولان بارت در زمینه‌ی عکاسی راجع می‌کند که بسیار تأمل‌برانگیز به نظر می‌رسد و رویکرد تطبیقی را که می‌تواند این دو متفکر را در این رشته دارای برجستگی ویژه‌ای از اندیشیدن به «بیان بصری» یا «علم دیداری»^۲ نشان دهد.

سومین شباهت رولان بارت و سالک ایرانی در رویکردی است که

۱. رولان بارت شناسی مشغول و نه‌تنها مقالاتی در رابطه با آثار و اندیشه‌های او به چاپ رسانده‌اند بلکه چندین نقاشی نیز از چهره و اندیشه‌های رولان بارت را به تصویر کشیده‌اند که می‌توانید در سایت www.mohammadpirhayati.com در بخش «بره‌های ادبی، فرهنگی و هنری جهان» ببینید. برای پایه این گزینش و انتخاب اختیاری نبوده و از طریق نام نویسنده اعمال گردیده است. در ضمن در حوزه‌ی اندیشه و اندیشیدن این مفاهیم نقش ثانوی بدان می‌کند زیرا نویسنده‌ی کتاب حاضر همواره می‌گویند: «در ایران متولد شدن چندان هنر نیست بلکه ایران می‌بایست از انسان متولد شود» و عشق و علاقه‌ی محمد پیرحیاتی (مونس) به ایران‌زمین برای همگان آشکار گردیده است. از منظر دیگر می‌توان روحیه‌ی «دیگری‌دیری» نویسنده را نیز در این رویکرد دید تا دریابیم که رویکرد فرهنگی، ادبی، هنری به جهان داشتن همانا نادیده گرفتن تمامی حب و بغض‌های شکل گرفته از سوی تنگ‌نظران جهان است.

۲. علم دیداری اصطلاحی است از محمد پیرحیاتی (مونس) که در کتاب حاضر بدان پرداخته خواهد شد.

به نقد ادبی، هنری و ... داشته که بی‌شک کتاب حاضر - رولان بارت و سالک ایرانی - نیز یکی از نمونه‌های برجسته‌ی آن است. شاید بتوان «موارد مشابه»^۱ بیشتری را نیز میان این دو متفکر غربی و شرقی برشمارد ولی ترجیح می‌دهیم خود کتاب حاضر و آنچه محتوای موضوعی‌اش را شامل می‌گردد همچون مواضع خود نویسنده‌ی کتاب - سالک ایرانی مونس - بتواند بیشتر این شباهت‌ها را آشکار سازد.

و اما آنچه نیز در مورد تفاوت‌های این دو متفکر و نویسنده خالی از لطف نخواهد بود و آن اینکه شاید رولان بارت در برخی از رشته‌ها و موضوعات همچون «نشانه‌شناسی»^۲، «ساختارگرایی»، «زبان‌شناسی» و ... تمرکز بیشتری و ویژه داشته است که چندان مورد وثوق سالک ایرانی به شکر تخصصی نبوده ولی همواره در این رشته‌ها به شکل مطالعاتی بین‌رشته‌ای موضوعی دستی بر آتش داشته که ساحت «شناخت تکمیلی» ایشان را در رابطه با دانش و بینش و همین‌طور نویسندگی خود به کار گرفته‌اند.

از سوی دیگر «سالک ایرانی مونس» در چندین رشته و مقوله سالیان دراز است قدمی و قلمی مشغول می‌باشد که شاید رولان

۱. شاید جالب باشد بدانید که رولان بارت در سن ۳۷ سالگی نخستین اثرش را به چاپ می‌رساند یعنی نویسنده‌ای است که دیرتر از معمول وارد فضای نوشتن و روشنگری می‌شود آن‌چنان‌که سالک ایرانی مونس نیز حدوداً در ۴۰ سالگی‌اش نخستین اثر خود را به چاپ می‌رساند گرچه از ۱۱ سالگی به شعر گفتن و یادداشت نویسی روی آورده که برخاسته از مطالعات پیگیر ایشان در رشته‌های گوناگون می‌باشد.

۲. شایان‌ذکر است آن‌چنان‌که سالک ایرانی مونس آشکار نموده‌اند رولان بارت در نشانه‌شناسی بد طولایی داشته تا جایی که می‌گویند: «نام و شهرت جهانی بارت با شاخه‌ای از شناخت علمی که خود کرسی آن را در کلوز دو فرانس با عنوان «نشانه‌شناسی ادبی» بنیان گذاشته بود تا آن را بر عهده بگیرد کاملاً مترادف شده بود». امپراتور نشانه‌ها، رولان بارت، ناصر فکوهی، ص ۱۱.

۳. شناخت تکمیلی اصطلاحی از محمد پیرحیاتی (مونس) می‌باشد.

بارت از آن‌ها به شیوه‌ای تکمیلی و موردی در راستای پژوهش و مطالعات خود باخبر و مطلع باشند.

ابتدا عرفان در هر دو ساحت «سلوک عملی و نظری» است که «سالک ایرانی مونس» همان‌طور که از اسم و رسمشان پیداست خود از سالکان ایرانی اسلامی در «بستر فرهنگ شیعی» است که بی‌گمان اگر از یکی با آثار ایشان آشنایی داشته باشیم نمی‌توان ردپای پررنگ و برجسته‌ی عرفان سالکانه‌اشان را ندیده گرفت و به‌جرت می‌توان گفت لحظه‌ی بزرگی آثارشان از یک‌سو سالکانه و قلندرانه است و از سوی دیگر آثار چاپ‌شده‌شان در هر دو ساحت بیان بصری و زبانی در فرهنگ و ادب و هنر ایران به‌ویژه عرفان و حکمت ایرانی اسلامی فضا‌سازی‌های تازه‌ای را فریده است که «حکمت پشت دل» ایشان خود به تنهایی کانی است که یادآور گردد که «سالک ایرانی مونس» عهده دار چه «امانتی» بوده است.

دومین موردی که تفاوت میان آثار سالک ایرانی با رولان بارت می‌باشد همانا آشنایی سالک ایرانی به شکلی قدمی و قلمی با چند رشته‌ی هنری است که شاید رولان بارت از آن‌ها تئوری ولی نه عملی از برخی آنها باخبر بود.

به‌طور مثال هنر خوشنویسی، هنر نقاشی و - به‌طور عکاسی است که بارت تنها درباره‌ی عکاسی و خوانش عکس و تصویر می‌نویسد و عکاسی عملی نبوده درحالی‌که «سالک ایرانی مونس» نه تنها در رشته‌های ذکرشده بلکه همراه با عمل عکاسی درباره‌ی آن نیز می‌نویسد که تا به حال چند جلد کتاب از عکس‌های عکاسی شده‌ی ایشان در زمینه‌های گوناگون به چاپ رسیده است و حتی نمایشگاهی مشترک - با محمود پیرحیاتی معمار و عکاس ایرانی - برگزار کرده‌اند.

شایان ذکر است ایشان تابه حال ده ها هزار قطعه عکس و «عکس نقاشی» در آرشیو خود دارند که بخشی از آن ها را در سایت ایشان نیز به نمایش گذاشته ایم. تفاوت دیگر سالک ایرانی با رولان بارت در سرودن شعر و شاعر بودن ایشان است که از سن یازده سالگی به این امر مشغول بوده اند و تابه حال سه جلد کتاب از اشعار ایشان به چاپ رسیده. جلد سوم کتاب شعر ایشان با نام «پازک و سالک ایرانی» در اسفند به چاپ است.

شاید بتوان اینها را مورد دیگر نیز بر این تفاوت ها افزود ولی سایت سالک ایرانی - مونس - محمد پیرحیاتی (مونس) - کافی است تا مخاطب محترم را دعوت به تماشا نماید و از اطالهی کلام ما نیز بکااهد. تنها یک تفاوت مهم و عمده ی دیگر را در اینجا مطرح می کنیم که یکی از مواضع و موضوعات اصلی کتاب می باشد و آن تفاوت در بیش و جهان بینی دو متفکر غربی و شرقی یعنی رولان بارت و سالک ایرانی است.

همان طور که می دانیم رولان بارت متفکری است با گرایش به تفکر چپ مارکسیستی که حتی نخستین کتابش یعنی «درجه صفر نوشتار» تحت تأثیر مارکسیست و مبارزه جویی چپ بوده است هر چند که بعدها نظرش به تفکرات چپ تغییراتی می کند.

این درحالی که است که سالک ایرانی مونس با تمام اشتها و علاقه ای که به تفکرات منتقدانه و نکته سنج و بی نظیر رولان بارت دارد رویکردی منتقدانه نیز به تفکرات ایشان داشته که از منظر گرایش عرفانی ایشان سرچشمه می گیرد.

سالک ایرانی مونس به خاطر گرایشش به عرفان از یک سو و

پژوهش‌های گوناگونش در رشته‌های متعدد - از جمله رولان بارت شناسی - از سوی دیگر توانسته است با دستی پر و چشمی باز و دلی گشاده به سراغ رویکردی تطبیقی در راستای تفکرات رولان بارت برود که در نوع خود کم‌نظیر نشان خواهد داد.

براین پایه نگاه یک سالک ایرانی در فرهنگ غنی و پر بار شیعی به اندیشه‌های یک متفکر چپ غربی یا فرانسوی می‌تواند نوید یک اثر ناز را در حوزه‌ی اندیشه‌های ادبی، فرهنگی، هنری ایران و جهان بکشاید.

به قول هرمان هسه: «برای انسان هیچ چیز ارزنده‌تر از تعقیب راهی نیست که به نفس ختم می‌شود»^۱ و سالک ایرانی آنچه را می‌آفریند حکایت از حاکمیتی می‌کند که خود به آن نام «حکمت پشت دل» انسان داده است تا تفاوتش را قائل شود میان دو منظر که بار دیگر ایشان از آن به عنوان «دو گونه دیدن»^۲ یاد می‌نماید.

پس کتاب «رولان بارت و سالک ایرانی» صرفاً تطبیق دو رویکرد از دو متفکر در دو سوی «جهان» یکی در غرب (رولان بارت) و دیگری در شرق (محمد پیرحیاتی «مونس»)^۳ نیست بلکه ایشان به نوعی «تز» (غرب در اندیشه‌ی رولان بارت) را در کنار «آنتی-تز» (شرق) به گونه‌ای قرار داده‌اند تا به «سنتز»^۴ دست یابند که با مطالعه‌ی کتاب حاضر به این «سنتز» پی خواهند برد، هر چند که ایشان در «حکمت پشت دل» از این سنتز به عنوان «سنتز بدون»^۵ یاد

۱. دمیان، هرمان هسه، ص ۸۸

۲. شایان ذکر است «از کجا و چگونه دیدن اصطلاحی است از محمد پیرحیاتی (مونس) که تا به حال دو چیدمان نیز به همین نام به نمایش گذاشته‌اند که در سایت قابل دیدن است.

۳. «هرگز کسی به سر منزل مقصود نمی‌رسد اما آنجا که راه‌های آشنا یکدیگر را تلاقی می‌کنند، این حس به ما دست می‌دهد که جهان به وطنی تبدیل شده است.» دمیان، هرمان هسه، ص ۲۲۵.

۴. «سرمدوز اصطلاحی کشف و شهودی و تجربی از سالک ایرانی مونس می‌باشد که به آن نام‌هایی همچون ماندالای کلامی یا دایره‌ی خاکسار نیز داده‌اند. همگی این تعبیر و معانی به

می‌کنند. اگر اندکی با آثار محمد پیرحیاتی (مونس) در کلام (بیان زبانی) و تصویر (بیان بصری) آشنایی داشته باشید با چند ویژگی در آن‌ها روبرو خواهید شد:

اولین ویژگی در کتاب حاضر - رولان بارت و سالک ایرانی - و دیگر آثار ایشان «رویکرد تطبیقی و منتقدانه» ایشان به موضوعات گوناگونی است که مورد بررسی و مذاقه قرار می‌دهند. شاید بتوان گفت علت انتخاب «رویکرد تطبیقی و منتقدانه»ی ایشان برمی‌گردد به مقاله «دیگری و دیگرپذیری». آن‌چنان‌که گفته‌اند: «دیگری همواره بنده با پلوی است برای انسان که او را به جهت دیگری از اندیشه و اندیشه‌ها هدایت می‌نماید؛ به آن‌سوی جهان و جهانی‌شدن زندگی. همان چیزی که نه‌تنها انگیزه، شعور و برنامه و هدف جهانی را در پی خواهد داشت بلکه به سمت خود خویش‌تنش نیز حواله می‌دهد.»^۱ عبارات بالا به نوعی انعکاس این معناست که هرچه در بیرون می‌بینیم تجلی حقایق ما می‌باشد - سرمدوَر - به همین علت با مطرح کردن «دیگری» در آثارشان قصد نزدیک شدن هرچه بیشتر به خود را دارند.

ویژگی دوم این کتاب و دیگر آثار ایشان این موضوع است که خواننده را در هر کتاب با چندین «پرسش» مواجه می‌کند تا خواننده و مخاطب محترم را با یک توقف در هجمه اطلاعات روبرو کرده تا بتواند بهتر بیندیشد و قوه‌ی تخیل و تجسم خود را نیز به کار آید و صرفاً خواننده محض نباشد و عمیقاً درگیر متن و موضوعات آن گردد. به قول خود ایشان: «پرسشگری، امری است که سبب خلاقیت

چرخه‌ای از حالات و سکنت‌های انسانی در سیر تکامل اندیشگی انسان اشاره می‌نماید تا از یاد نبریم هرآنچه را که کاشته ایم درو خواهیم کرد.

۱. «سیمرغ بازخوانی و دیگرپذیری»، محمد پیرحیاتی (مونس)، انتشارات روزنه، ص ۲۹.

و خلاقیت تولید اندیشه را در پی دارد.^۱

ویژگی چهارم «تعهد» ایشان به «نوشتار» و «نقد» است تعهدی که «بارت» به آن نام «درجه صفر نوشتار» می‌دهد و درباره‌ی آن این‌چنین می‌گوید: «درجه صفر نوشتار، یعنی تعهد منتقد باید نه تعهد به یک شوه‌ی نوشتار، یا یک جنبش ادبی یا فکری، بل نوعی درگیری سیال و همواره سازگاری‌پذیر با همه‌ی شیوه‌ها و رویکردهای نوشتاری موجود باشد... بنابراین آزادی و تعهد منتقد باید متضمن توانایی او برای پیگیری «رنگ‌رنگ» نوشتار ادبی، کلاسیک یا مدرن، آوانگارد یا متعارف «راج باشد»^۲ کما اینکه با نگاهی به آثار و اندیشه‌های محمد پیرحیاتی (مونس) به‌عنوان نویسنده و منتقد به‌خوبی به این نکته‌ی بارت پی‌سواهم برد و به‌نوعی «بی‌مکانی» و «بی‌زمانی»^۳ و هم‌زمان «مکان‌داری» و «زمان‌داری» در نوشتار ایشان روبرو خواهیم شد.

ویژگی پنجم این است که کتاب حاضر - رولان بارت و سالک ایرانی - را می‌توان در نوع جسارت و نهایت جستجو کرد که رویکرد تطبیقی خود را منتقدانه ارائه نمود است و مقهور و مرعوب اندیشمند و نویسنده‌ی بزرگی همچون رولان بارت نگردیده است.

ویژگی ششم آثار ایشان تولید و آفرینش اصطلاحات گوناگون به‌ویژه در عرفان است که در «راه قدم و قلم» به آن دست‌یافتند و به

۱. «سیمرغ بازخوانی و دیگرپذیری»، محمد پیرحیاتی (مونس)، انتشارات روزه، ص ۳۰.

۲. رولان بارت، گراهام آلن، پیام یزدانجو، نشر مرکز، ص ۴۸.

۳. منظور از بی‌مکانی و بی‌زمانی یعنی تعلق نداشتن مفاهیم ایشان به ایدئولوژی یا مکتب خاصی است.